

PODZIAŁ KONTROLI, PLAN I PLANOWANIE KONTROLI, PROGRAM KONTROLI

Marek Gall

Wydział Inspekcji
WIOŚ w Warszawie
Październik 2015r.

IED : „kontrola środowiskowa” oznacza wszystkie działania, w tym wizyty w terenie, monitorowanie emisji i kontrole raportów wewnętrznych oraz dokumentów dotyczących działań następczych, weryfikację samodzielnego monitorowania, kontrolę stosowanych technik oraz adekwatności zarządzania środowiskowego instalacją,

- ▶ podejmowane przez właściwy organ lub w jego imieniu, aby sprawdzać i promować zgodność instalacji z warunkami określonymi w pozwoleniu oraz, w razie potrzeby, monitorować ich oddziaływanie na środowisko.

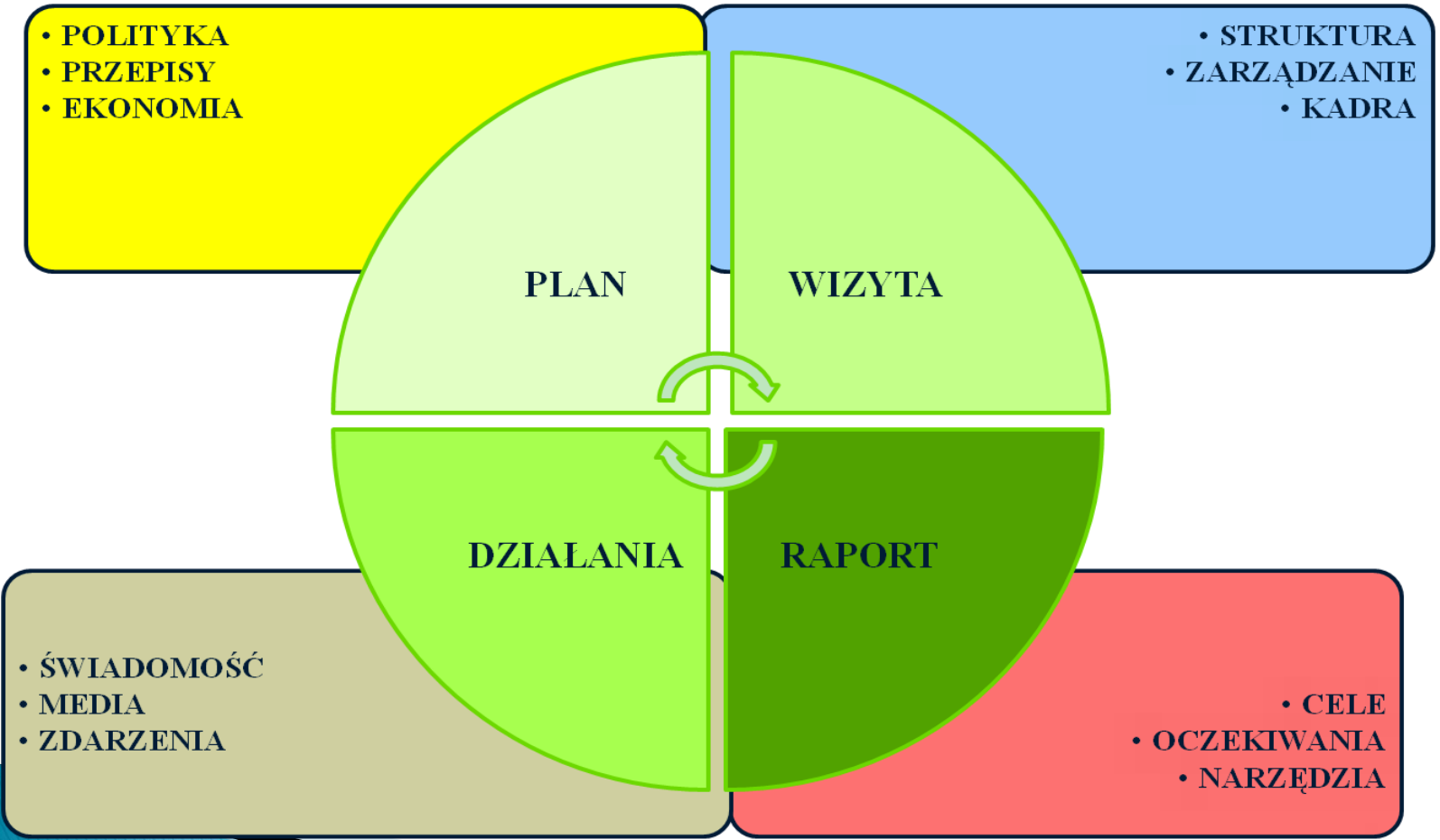
Kontrola (inspekcja, weryfikacja)

- porównywanie stanu faktycznego ze stanem założonym, wymaganym, formalno-prawnym,
- w uproszczeniu, to nadzór nad czymś/kimś i dopilnowywanie, aby to funkcjonowało zgodnie z ustalonymi zasadami,
- weryfikacja, czy prowadzone są przez kontrolowanego wymagane działania, ale także, czy nie podejmuje on działań zabronionych.

Musi być określony cel kontroli tzn. musimy dokładnie wiedzieć co chcemy sprawdzić.

Monitoring efektów realizacji Projektu PL0100 „Wzrost efektywności działalności Inspekcji Ochrony Środowiska, na podstawie doświadczeń norweskich”

Kontrola

PODZIAŁ KONTROLI

Kategoria kontroli

Kontrola zakładu w terenie – kontrola przeprowadzana w zakładzie.

Kontrola oparta o dokumentację – kontrola oparta na analizie badań automonitoringowych oraz kontrola z wyłączeniem badań automonitoringowych; obejmuje również kontrole bez ustalonego podmiotu (ocena towaru lub odpadu i baterii) wykonywane na podstawie dokumentacji przekazanej przez inne organy.

Kontrola w terenie bez ustalonego podmiotu – rozpoznanie zanieczyszczenia w terenie oraz kontrole tpo (akcje kontrolne tpo i ocena towaru lub odpadu).

Typ kontroli

W zależności od kategorii kontroli wyróżniamy następujące typy kontroli:

kontrola zakładu w terenie :

- planowa,
- pozaplanowa.

kontrola w terenie bez ustalonego podmiotu:

- pozaplanowa.

kontrola oparta o dokumentację:

- planowa,
- pozaplanowa.

Planowa: oznacza kontrolę zakładu ujętego w planie kontroli oraz kontrolę opartą na analizie badań automonitoringowych.

Pozaplanowa: oznacza kontrolę zakładu nie ujętego w planie kontroli oraz kontrolę dokumentacyjną z wyjątkiem badań automonitoringowych i w terenie bez ustalonego podmiotu.

Rodzaj kontroli

Od kategorii i typu kontroli uzależniony jest rodzaj kontroli:

kontrola zakładu w terenie – pozaplanowa:

- na wniosek,
- interwencyjna,
- inwestycyjna,
- inna.

kontrola w terenie bez ustalonego podmiotu – pozaplanowa:

- rozpoznanie zanieczyszczenia w terenie,
- transport towarów lub odpadów.

kontrola oparta o dokumentację – nie określa się rodzaju dla kontroli planowych i pozaplanowych.

Na wniosek - np. kontrola na wniosek podmiotu we własnej sprawie (w sprawie wydania zaświadczenia lub opinii wioś) lub na wniosek innego organu,

Interwencyjna - na wniosek osób fizycznych i prawnych, organów administracji publicznej, radnych, posłów i senatorów RP, itp.,

Inwestycyjna - kontrola po uzyskaniu przez wioś informacji o zamiarze przystąpienia podmiotu (inwestora) do użytkowania przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko,

Inna - podjęta przez wioś z urzędu, np. w związku z cyklem kontrolnym nie objętym rocznym planem kontroli, poleceniem GIOŚ, kontrola powtórna w terenie w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej,

Rozpoznanie zanieczyszczenia w terenie - kontrola prowadzona w terenie w celu wykrycia sprawcy zanieczyszczenia środowiska i zbadania skali zagrożenia dla ludzi i środowiska,

Transport towarów lub odpadów - kontrola ma na celu ustalenie, czy towar przewożony w ruchu międzynarodowym jest odpadem w aspekcie rozporządzenia (WE) nr 1013/2006; tu również zaliczane są akcje kontrolne tpo.

Charakter kontroli

Dla poszczególnych rodzajów kontroli, bez względu na typ (z wyłączeniem opartej o dokumentację) określa się charakter kontroli:

kontrola zakładu w terenie :

- kompleksowa,
- problemowa.

kontrola w terenie bez ustalonego podmiotu

- problemowa.

kontrola oparta o dokumentację:

- oparta na analizie badań automonitoringowych,
- oparta na analizie dokumentacji z wyłączeniem badań automonitoringowych.

Kompleksowa - kontrola obejmująca więcej niż dwa cele kontrolne,

Problemowa - kontrola obejmująca jeden lub dwa cele kontrolne, trwająca od 3 do 5 osobodni,

Oparta na analizie badań automonitoringowych - analiza wyników pomiarów wykonywanych i przekazywanych przez podmiot korzystający ze środowiska (pomiarы emisji, ilości pobranej wody, stanu środowiska w otoczeniu zakładów),

Oparta na analizie dokumentacji z wyłączeniem badań automonitoringowych – analiza dokumentacji przekazanej przez podmiot korzystający ze środowiska lub inny organ (dokumenty dotyczące sprzętu elektronicznego, baterii i akumulatorów, utrzymania porządku i czystości w gminie, PRTR, KOBiZE, dokumenty ZDR i ZZR itd. – dokument 5.3. Wykonywanie kontroli w oparciu o dokumenty)

PLANY I PLANOWANIE

Roczny plan działalności kontrolnej

Dokument ustalający cele i zadania do realizacji w skali roku sporządzany z uwzględnieniem wymagań ustawy IOŚ.

Roczny plan kontroli

Wykaz zakładów przewidzianych do kontroli w terenie w skali roku, będący elementem rocznego planu działalności kontrolnej.

Kwartalne plany kontroli zakładów w terenie

Wykaz zakładów do kontroli w terenie z rocznego planu kontroli z przypisanymi inspektorami, przewidzianych do realizacji w skali kwartału.

Zmiana planu

Zmiana zaplanowanej liczby kontroli zakładów w terenie w roku sprawozdawczym np. z powodu nieprzewidzianych zdarzeń losowych lub konieczności wykonania kontroli nie ujętych w planie, co wymagałoby przekroczenia planowanej rezerwy czasu na te kontrole.

Zmianę planu i jej przyczynę należy wyjaśnić w sprawozdaniu z działalności IOŚ za okres sprawozdawczy.

Zmiana rocznego planu kontroli wymaga **akceptacji wioś.**

Korekta planu

Zastąpienie zaplanowanego do kontroli zakładu wskazanego w wykazie zakładów do kontroli (czyli w planie) innym zakładem, zmiana charakteru kontroli (kompleksowych i problemowych), a także zmiana celów i cykli kontrolnych. Korekta planu nie powoduje zmiany ilościowej zakładów i może być dokonywana na bieżąco.

Korekta planu nie wymaga uzgodnień i akceptacji wojewody i GIOŚ.

PLAN ROCZNY

Tabela rocznego planu kontroli stanowi wykaz zakładów objętych planem i zawiera:

- nazwy zakładów,
- dane adresowe kontrolowanego,
- dane identyfikacyjne kontrolowanego,
- kategorię ryzyka przyporządkowaną danemu zakładowi,
- podział kontroli zakładów w terenie na kompleksowe i problemowe (charakter kontroli),
- przypisanie do zakładu celów kontroli ustalonych przez GIOŚ na dany rok,
- przypisanie do zakładu celów kontroli ustalonych przez wioś na dany rok,
- przypisanie do zakładu cyklu kontrolnego z wyznaczonych przez GIOŚ na dany rok,
- przypisanie do zakładu cyklu kontrolnego ustalonego przez wioś.

Tabela rocznego planu kontroli na rok dla województwa

Lp.	Kategoria ryzyka	Nazwa i adres zakładu *)	Regon/Pesel	Charakter kontroli **)		Cel kontroli	Cykl kontrolny
				K	P		

*) jeżeli zakład eksploatuje kilka instalacji lub posiada kilka obiektów, a planujemy objęcie kontrolą jednego z nich, to należy w tej kolumnie oprócz nazwy i adresu zakładu podać także dane dotyczące instalacji lub obiektu (jeżeli się różnią),

**) oznaczenia: K - kontrola kompleksowa; P - kontrola problemowa

Terminy:

1. Projekt wytycznych do rocznego planu działalności kontrolnej, przekazywany jest z GIOŚ do WIOŚ nie później niż do 25 października,
2. WIOŚ przedstawiają GIOŚ uwagi do projektu wytycznych do 10 listopada.
3. Wytyczne do planowania działalności organów IOŚ przesyłane są do wioś oraz wojewodom w terminie do 20 listopada.
Jednocześnie cele kontroli sformułowane przez GIOŚ są wprowadzane do ISK.
4. Wojewódzki inspektor przedstawia roczny plan działalności kontrolnej wojewodzie w terminie do 10 grudnia.
5. Po wprowadzeniu do systemu celów ogólnokrajowych, wioś, w ciągu 30 dni (tj. najpóźniej do 20 grudnia), wprowadza do ISK roczny plan kontroli i dokonuje jego zatwierdzenia w systemie.

Zasady określania liczby kontroli - przykład:

Określając liczbę kontroli do rocznego planu kontroli należy brać pod uwagę:

- zasoby kadrowe, w tym staż pracy inspektorów, ich doświadczenie, inne uwarunkowania organizacyjne i losowe,
- faktyczną liczbę kontroli przypadającą na inspektora,
- ustalenia rezerwy czasowej na kontrole dokumentacyjne automonitoringowe,
- ustalenia rezerwy czasowej na kontrole pozaplanowe (w terenie i dokumentacyjne).

Zasady określania liczby kontroli

1. Przyjmuje się standardowo 30 kontroli zakładów w terenie, na inspektora, w ciągu roku (przy założeniu, że nie są realizowane inne kategorie kontroli, czyli kontrole oparte o dokumentację i kontrole w terenie bez ustalonego podmiotu).

Liczba ta została ustalona na podstawie doświadczeń z poprzedniego projektu i analizy danych statystycznych w zakresie liczby wykonywanych kontroli na inspektora w ciągu roku.

2. Przeciętny czas przeznaczony na wykonanie jednej kontroli zakładu w terenie przyjmuje się na poziomie 40 h (wynika to z dotychczasowych doświadczeń).

3. Z uwagi na specyfikę danego województwa, staż pracy inspektorów, ich doświadczenie oraz inne uwarunkowania możliwe jest zróżnicowanie pomiędzy wioś w zakresie rocznej liczby kontroli przypadającej na inspektora.
Ilość kontroli na inspektora może być uzależniona np. od zakresu powierzonych obowiązków oraz kategorii i charakteru wykonywanych kontroli.
4. Rezerwę czasową na prowadzenie kontroli automonitoringowych (planowe) przyjmuje się w oparciu o dane z lat poprzednich

5. Należy uwzględnić rezerwę czasową na kontrole pozaplanowe, zarówno dokumentacyjne jak i z wyjazdem w teren, w przedziale od 20% do 50%.
6. Po odjęciu rezerwy czasu przeznaczanego na kontrole automonitoringowe, a następnie na kontrole pozaplanowe, uzyskujemy liczbę kontroli planowych w terenie.
7. Przyjmuje się, że odsetek kontroli kompleksowych w stosunku do wszystkich kontroli planowych wynosi nie mniej niż 10%.

PRZYKŁAD

1. Założenia:

- czas kontroli do wykonania wszystkich kontroli w roku przez jednego inspektora przyjmuje się jako równoważny dla 30 kontroli zakładów w terenie (NP. $30 \times 40 \text{ h} = 1200 \text{ h}$),
- rezerwa czasowa na kontrole automonitoringowe wynosi 20% czasu przeznaczanego na wszystkie kontrole (240 h),
- rezerwa na kontrole pozaplanowe wynosi 40% czasu przeznaczanego na kontrole w terenie, z wyłączeniem kontroli automonitoringowych (tj. 40% z 80% pozostałego czasu po odjęciu rezerwy czasowej na kontrole automonitoringowe /1200 – $240/x 0.40 = 384\text{h}$),

2. Przyjmujemy w planie rocznym:

- rezerwę czasową na kontrole automonitoringowe 20% z czasu przeznaczanego na 30 kontroli zakładów w terenie (czas równoważny 6 kontrolom – 240 h),
- pozostaje czas równoważny na przeprowadzenie 24 kontroli (960 h; $30 - 6$ kontroli = 24 kontrole) w terenie (z wyłączeniem kontroli automonitoringowych),
- rezerwę czasową na kontrole pozaplanowe na poziomie 40% z czasu na 24 kontrole w terenie (czas równoważny w przybliżeniu 10 kontrolom – 384 h), przeznaczony na kontrole pozaplanowe w terenie oraz kontrole dokumentacyjne z wyłączeniem badań automonitoringowych,
- pozostaje 14 kontroli planowych w terenie na inspektora w ciągu roku (576 h, $24 - 10$ kontroli = 14 kontroli).
- nie mniej niż 10 % z ww. 14 kontroli to kontrole kompleksowe.

TYPOWANIE ZAKŁADÓW DO KONTROLI – ryzyko

1. Elementem pomocniczym przy przygotowywaniu rocznego planu kontroli w terenie jest możliwość wstępnego wygenerowania z ISK imiennego wykazu zakładów, które powinny zostać ujęte w rocznym planie kontroli w oparciu o ryzyko.
2. Wykaz wygenerowany z ISK zawiera zakłady mieszczące się w kategoriach od I do IV.
Z kategoryzacją zakładów związana jest częstotliwość ich kontroli (opisana została w dokumencie I.2.3.), co ma bezpośredni wpływ na zawartość rocznego planu kontroli.

Dla przypomnienia częstotliwość kontroli po zmianach w Systemie Kontroli jest następująca:

- zakłady I kategorii – co roku,
- zakłady II kategorii – nie rzadziej niż raz na 3 lata,
- zakłady III kategorii – co 4 lata,
- zakłady IV kategorii – co 5 lat lub rzadziej,
- zakłady V kategorii – nie muszą być ujmowane w planach kontroli.

3. Wykaz **zakładów** zaproponowanych przez **system informatyczny** należy poddać weryfikacji pod kątem potrzeb i zadań specyficznych dla województwa.
4. Zakłady z V kategorii nie muszą być ujmowane w planach kontroli. Decyzja o dodaniu do planu rocznego zakładu należącego do V kategorii podejmowana jest indywidualnie przez wioś, w zależności od potrzeb.

Kwartalny plan kontroli

Przed rozpoczęciem nadchodzącego kwartału, na podstawie imiennego wykazu zakładów zawartego w rocznym planie kontroli, wojewódzki inspektor sporządza kwortalne plany kontroli według wzoru I.3.1.2.

Lp.	Kategoria ryzyka	Nazwa i adres zakładu *)	Regon/Pesel	Kontrolujący	Charakter kontroli **)		Cel kontroli	Cykl kontrolny
					K	P		

*) jeżeli zakład eksploatuje kilka instalacji lub posiada kilka obiektów, a planujemy objęcie kontrolą jednego z nich, to należy w tej kolumnie oprócz nazwy i adresu zakładu podać także dane dotyczące instalacji lub obiektu (jeżeli się różnią),

**) oznaczenia: K - kontrola kompleksowa; P - kontrola problemowa,

Przyjmowanie kontroli pozaplanowych do realizacji

Konieczność przeprowadzenia kontroli pozaplanowej może wynikać z:

- wniosku o podjęcie kontroli,
- wniosku o interwencję,
- zgłoszenia zanieczyszczenia środowiska,
- ustaleń zrealizowanej kontroli,
- wniosku we własnej sprawie (np. o wydanie zaświadczenia),
- zgłoszenia o planowanym terminie oddania do użytkowania nowo zbudowanego lub przebudowanego obiektu budowlanego, zespołu obiektów lub instalacji, lub zakończenia rozruchu instalacji,
- stanu realizacji działań pokontrolnych.

Decyzję o przeprowadzeniu kontroli pozaplanowej, rodzaju i terminu jej realizacji podejmuje się na podstawie analizy wniosku, po zebraniu niezbędnych informacji do jego rozpatrzenia pod kątem celowości i zasadności przeprowadzenia kontroli.

W przypadku przekroczenia limitu rezerwy czasowej na kontrole pozaplanowe przyjęcie kontroli pozaplanowej do realizacji może wywołać konieczność:

- ▶ wprowadzenia korekty lub zmiany w planie na dany rok,
- ▶ przyjęcia wniosku do realizacji w planie na kolejny rok.

PROGRAM KONTROLI

Program kontroli to dokument sporządzany w celu usprawnienia przebiegu kontroli określający jej ramy i zakres.

Sporządzenie programu kontroli ma na celu usprawnienie przebiegu kontroli poprzez określenie ram kontroli i uporządkowanie działań kontrolnych.

Program kontroli należy sporządzić obowiązkowo w przypadku kontroli zakładu w terenie, dla następujących grup zakładów:

- zakłady podlegające obowiązkowi posiadania pozwolenia zintegrowanego,
- zakłady ZDR i ZZR.

W pozostałych przypadkach zaleca się sporządzenie programu kontroli przez inspektorów o krótkim stażu pracy.

Decyzje w tym zakresie podejmuje naczelnik/kierownik komórki inspekcji.

Inspektor przedkłada program kontroli do akceptacji naczelnikowi/kierownikowi komórki inspekcji.

Program kontroli nie stanowi załącznika do protokołu z kontroli, jednakże należy go dołączyć do dokumentacji kontrolnej.

Program kontroli przygotowuje się zgodnie ze wzorem określonym w *załączniku I.4.2.1*.

Narzędziem pomocniczym do sporządzenia programu kontroli są list branżowe i horyzontalne

PROGRAM KONTROLI

1. Nazwa i adres kontrolowanego - podmiotu:
2. Nazwa i miejsce kontrolowanego zakładu:
3. Nazwa i miejsce kontrolowanej działalności:
4. Data rozpoczęcia i planowany termin zakończenia kontroli:
5. Data ostatniej kontroli:
6. Odniesienie do ustaleń ostatniej kontroli: (np. realizacji zarządzenia pokontrolnego).
7. Typ kontroli (planowa/pozaplanowa):
8. Rodzaj kontroli pozaplanowej (na wniosek/interwencyjna/inwestycyjna/inne):
9. Charakter kontroli (kompleksowa/problemowa):
10. Okres objęty kontrolą:
11. Cel kontroli (numer i nazwa celu wg ISK):
12. Zakres kontroli (np. ochrona powietrza, gospodarka wodno-ściekowa, odpadami itp.):
13. Rodzaj kontrolowanego zakładu/ instalacji: (np. IPPC, ZDR, ZZR).
14. Zaplanowane pomiary i badania i kontrolne:
15. Miejsca oględzin:
16. Inspektorzy WIOŚ (imię i nazwisko, stanowisko):
17. Inne osoby/organy uczestniczące w kontroli:

DZIĘKUJĘ